...ы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй ...ховно Советэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 191 (6381)
СЕНТЯБРИИН 28
ПЯТНИЦА
1951 он

Сэн 20 мунгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

...гитаторнуудай арюун уялга

...уүехэ табан гүрэнэй хоорондо ...айрамдалай Пакт баталуулха ...й Эб найрамдалай Бүхэдэл...й Соведэй Хандалгада гар та...а үнгэргэлгэтэй дашарамдан ...э манай республика соо тон ...политическэ кампани дэлгэржэ ...а.

...р табилга эмхидхэхэдэнь эб ...амдал хамгаалха Советскэ ...тедтэ туһалха 1000 гаран ко...ссинууд республикын городууд, ...агууд, хүдөө нютагууд, пред...тинууд, эмхи зургаанууд бо...һуралсалай газарнуудаар бай...гданхай. Бүхэдэлхэйн Сове... Хандалгада зорюулагдан ...шадай суглаанууд хаа хаана... болоно. Бурят-Монголой олон ...ган хүдэлмэришэд, колхозни..., интеллигентнэр Хандалгада ...эн һаналтайгаар гараа табин, ...айрамдал хүсэжэ байһанаа, ...дэлхэй дээрэ амгалан байдал ...юхын түлөө тэмсэжэ байһа... харуулна.

...б найрамдалай Бүхэдэлхэйн ...эй Хандалгада гар табилгын ...ани үдэр ерэхэ бүри улам үр.... Энэ шухалын шухала кам...ие амжалтатайгаар үнгэргэл...жалшадай дунда ниитэ-поли...кэ хүдэлмэриие шадабари...аар эмхидхэһэнһээ түбхын ту...дэ дулдыдаха байна.

...ээ иимэһээ Улан-Удын, Ба...кин городой. Зэдын, Кабан..., Байкало-Кударын, Мухаршэ...й ба бусад зарим аймагуудай ...тийна организацинууд гар та...ын кампаниин эхилһэн түрүү... үдэрһөө хойшо арад зоной ...а ниитэ-политическэ хүдэлмэ...ргэнөөр дэлгэрүүлээ. Жэшээл..., Зэдын партийна организаци ...хүдэлмэридэ 430 шахуу аги...орнуудые хабаадуулһан байха ... Агитаторнууд ба пропаган...нууд уласхоорондын байдал, ...скэ правительствын гадаадын ...тика, эб найрамдалай тала ...шадай хүдэлөөн тухай, эб ...амдалай, демократиин ба со...измын лагериин бэхижэжэ ...н тухай асуудалнуудаар лек...элидхэл болон хөөрэлдөөнүү... аймагай ажалшадай дунда ...нэ. Агитационно хүдэлмэ... иигэжэ үргэнөөр дэлгэрүүл...й ашаар аймагай колхозни...й ажалай эдэбхи улам дээ...э байна. Ажалай эдэбхиие ...үүлхэ гэһэн эб найрамдал ...алха Советскэ Комитедэй ...а харюусан, аймагай колхоз...д гүрэндэ таряа тушаалгын ...сэб болзорһоонь урид дүүр...

...б найрамдалай Бүхэдэлхэйн ...эй Хандалгада гар табилгын ...ани үнгэргэлгэтэй дашарам...н ажалшадай дунда ниитэ...ическэ хүдэлмэри ябуулха ...тэ Улан-Удэ городой партий...рганизаци 3 мянга шахуу, ...шкинска парторганизаци — ... Кабанскын партийна органи...—270 агитаторнуудые хабаа...һан байха юм. Ажалшадай ... ниитэ-политическэ хүдэлмэ...буулха хэрэгтэ бүхы респуб... дотор 10 мянгаһаа дээшэ ...торнууд хабаадуулагданхай. ...ы шэнээн олон агитаторнуу...дайшалхы зорилго юуб гэхэ... бүхы хүдэлмэришэд, колхозни..., албахаагшад, һурагшад ба ...й эзэн эхэнэрнүүдые Эб най...далай Бүхэдэлхэйн Соведэй ...далгатай, эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй пленумэй резолюцитай танилсуулха талаар ниитэ-политическэ хүдэлмэри тон үргэнөөр ябуулха хэрэгтэй. Хандалгада гараа табиһан хэдэн олон зуун миллион хүнүүдэй зориг хүсэл хадаа дай үүдхэгшэдтэ, тэдээнэй харата ябуулгануудта эрид шанга сохилто боложо байна, эб найрамдал сахихын түлөө гол харюусалга хүлеэһэн агуухэ табан гүрэнэй өөһэд хоорондоо Эб найрамдалай Пакт баталалга хадаа бүгэдэниитын эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ шиидхэхы удхашанартай байна гэжэ бүхы ажалшадта һайнаар ойлгуулха гээшэ агитаторнуудай арюун уялга мүн.

Гар табилгын кампаниин ябаса дундуур агитаторнууд болбол ажалшадые уласхоорондын байдалтай, советскэ правительствын гадаадын политикын гол шухала асуудалнуудтай, эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй зорилго, шэнжэ байдал болон хүгжэлтэтэй, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын лагериин түүхэтэ амжалтануудтай хододоо танилсуулжа байха зэргэтэй. Элидхэл ба хөөрэлдөөнүүдые хэхэдээ **«дай үүдхэгшэдэй гэмтэ муухай аашануудые элишэлхэ хэрэгсэл бологшо эб найрамдал сахихын түлөө үргэн кампани мүнөө нэгэдэхи зэргын удхашанартай байна»** гэһэн нүхэр Сталинай заабариие хүдэлмэришэдтэ, колхознигуудта ба интеллигенцидэ тайлбарилжа үгэхэ шухала.

Кампаниин түрүүшын үдэрнүүдтэ харагдаһанай ёһоор, гар табилга болбол хаа хаанагүй хүдэлмэришэд, колхознигууд, албахаагшад, һурагшадай суглаануудые үнгэргэлгөөр эхилнэ. Агитаторнуудай зорилго юуб гэхэдэ, эдэ суглаануудые һайнаар бэлэдхэхэ, тэдээндэ хүн зоной олоороо хабаадаха ябадал хангаха хэрэгтэнь партийна организацинуудта туһалха ёһотой. Суглаанууд дээрэ элидхэл хэгшэд хадаа эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ гар табилгын кампаниин тон ехэ удхашанартайе ажалшадта гүнзэгыгөөр ойлгуулха зэргэтэй.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгатай дашарамдан ажалшадай дунда ябуулагдажа байгаа политическэ бүхы хүдэлмэри хадаа ажалшадай политическэ ба үйлэдбэриин эдэбхиие саашадань дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриингөө түсэбүүдые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ туһалха ёһотой.

Агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгын кампаниие амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэнь партийна организацинуудта, эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедтэ туһалха комиссинуудта өөһэдынгөө эдэбхитэй ажал ябуулгаар үргэн туһаламжа үзүүлхэ гээшэ агитаторнуудай арюун уялга мүн. Манайороной ажалшадай олон миллион гар табилганууд хадаа эб найрамдалай агууехэ хэрэгые советскэ арадай эрид шангаар хамгаалжа байһыень үшөө дахин гэршэлхэ байна.

...абанскын, Заиграйн аймагуудай колхозууд ...гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө дүүргэбэ

Кабанскын аймагай колхознигууд, механизаторнууд болон хү...ажахын мэргэжэлтэд нёдондо жэлэйхиһээ 16 хоног урид, сентяб...и 24-дэ гүрэндэ таряа тушааха жэлэйнгээ түсэб 101,7 процент ...гэбэ. МТС-үүдэй хүдэлмэриин түлөө гүрэндэ таряа тушаалга ...жэлһөөр.

ВКП(б)-гэй айкомой секретарь Н. ШАЛЬНОВ,
...дай депутадуудай аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Е. ВСТАВСКИЙ,
Бэлэдхэлэй Министерствын аймагтахи түлөөлэгшэ А. СЮСИН,
Аймагай хүдөө ажахын таһагые даагша К. ЖАРКОЙ.

☆ ☆ ☆

...играйн аймагай колхозууд гүрэндэ таряа тушааха жэлэйнгээ ...ые сентябриин 25-да 109,1 процент дүүргэбэ. Эдеэ хоолой куль...турануудые тушааха түсэб 113 процент дүүргэгдээ. Аймагай колхо...з нёдондоной энэ болзортой сасуулбал 64.626 пүүд таряа ехээр ту...шаан байна.

...МТС-эй хүдэлмэриин түлөө гүрэндэ таряа тушаалга үргэлжэлһөөр.

ВКП(б)-гэй айкомой секретарь М. ЧЕРНЫХ.
...дай депутадуудай аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. РИНЧИНО.
Бэлэдхэлэй Министерствын аймагтахи түлөөлэгшэ А. АРХИПОВ.
Аймагай хүдөө ажахын таһагые даагша А. ПЕРЕВАЛОВ.

А. Мантаевай зураг.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилга

Агуусхэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилга манай ороной городууд ба тосхонуудта үргэлжэлһөөр.

Краснодарска хизаарай Малороссийска МТС-эй коллективэй суглаан дээрэ—эб найрамдалай тала баригшадай хизаарай конференциин делегат, Социалистическэ Ажалай Герой, солото механизатор Иван Бунеев иигэжэ хэлэбэ:

— Бидэ советскэ хүнүүдтэ эб найрамдал хэрэгтэй, бидэнэр коммунизмын һаруул һайхан байшан барижа байнабди. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табихатаяа хамта манай тракторна бригадын гэшүүд эб найрамдалай вахтада жагсана. «Путь к коммунизму» колхозой полинууд дээрэ намарай тарилгын хүдэлмэри эрхим шанартайгаар дүүргэхэ уялга абанабди.

Иван Бунеевэй бригадын трактористнууд үдэр бүри нэгэ хахад шахуу нормонуудые дүүргэнэ. Намарай тарилга дүүргэхэ дүтэлээ хэй.

Ленинабадска торго нэхэлэг «Красный ткач» фабрикын хүдэлмэришэд, техническүүд, инженернүүд Хандалгада гар табина. Бэлэдхэлэй цехын хүдэлмэришэд сентябриин 1-һээ стахановска вахтада жагсаад, һарынгаа түсэбые 20 үдэрэй турша соо дүүргээ.

— Эндэ хабаадагшад бултадаа шахуу, — гэжэ **Полесскэ** областиин Хойникска МТС-эй түрүү тракторна бригадын бригадир коммунист Иван Вергейчик хэлэбэ, — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагшад байнабди. Бидэнэр олон оронуудта похсдоор ябахадаа хүнэй газарые дайлан абахын тулада бэшэ, харин арадуудай хоорондо үни удаан ба бата бэхи эб найрамдал хангаха зорилготой ябаһан байнабди. Бидэнэр—амгалан ажал эрхилдэг хүнүүд гээшэбди. Бригадымнай бүхы трактористнууд үдэрэйнгөө даалгабари ехээр үлүүлэн дүүргэнэ. Тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэб ниилээд үлүүлэн дүүргэгдээ. Иигэжэ бидэнэр советскэ хүнүүд өөһэдынгөө стахановска ажалаар эб найрамдалай хэрэгые бэхижүүлнэбди.

Куйбышевска областиин Безенчукска районой «Культура» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгые ажалай ехэ амжалтануудаар — хабарай тарилгада эрхим шанартай 1.130 гектар пар бэлэдхэжэ, намарай пар хахалха түсэбөө болзорһоо нэгэ һараар урид дүүргэжэ тэмдэглэбэ.

(ТАСС).

Бурят-Монголой эрдэмтэдэй үгэ

Бурят-Монголой культурын научно-шэнжэлэлгын институдай зал соо тус институдай хүдэлмэрилэгшэд, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Бурят-Монголой отделениин хүдэлмэрилэгшэд сугларба.

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедтэ туһалха комиссиин гэшүүн, институдай ахалагша научна сотрудник К. М. Герасимова агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгада зорюулагдаһан хамтын суглаае нээгээд, «Советскэ арад эб найрамдалай түлөө тэмсэнэ» гэһэн элидхэл хэхыень түүхын наукануудай кандидат П. Т. Хаптаевта үгэ үгэбэ.

— Манай гар табилганууд хадаа дай һүжэрөөгшэдэй бэлдэжэ байһан гал түймэрые унтарааха хүсэн түгэс урасхаалтай ниилэхэ байна, — гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. —Бидэнэр дэлхэй дээрэхи эгээн түрүү наукые бүри эршэмтэйгээр хүгжөөхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые улам ехээр, улам шанартайгаар оруулалсан, гар табилгануудаа батадхаха байнабди.

— Энэ Хандалгада гараа табижа байхадаа эб найрамдал хамгаалха хэрэгые бидэнэр, юрын хүнүүд, өөһэдынгөө гарта абажа байна гээшэбди, — гэжэ институдай хэлэ, бэшэгэй таһагые даагша К. М. Черемисов үгэ хэлэхэ зуураа тэмдэглэбэ.

Научна хүдэлмэрилэгшэд тус Хандалгада нэгэн һаналаар гараа табиба.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ВАХТАДА

☆

ХОЁРЗУУТАН ОЛОШОРНО

Коммунист Левагинай хүтэлбэрилдэг котельщигүүдэй бригадын гэшүүд (судно заһабарилгын завод) эб найрамдалай вахтада жагсахадаа, халаанайнгаа даалгабариие 180 процентһээ доошо бэшэ дүүргэхэ уялга абаа һэн. Тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, судно заһабарилагшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ ябана.

Ажалые зүбөөр эмхидхэн, хүдэлмэриингөө сагые нигтаруулжа шадаһанай ашаар, тус бригадынхид хэдэн хүдэлмэришэдые бригадаһаа сүлөөлжэ, ондоо хүдэлмэридэ эльгээхэ аргатай болобо. Энээнэй урда 9 хүнэй хэжэ байһан хүдэлмэриие мүнөө 5 хүн амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, тус бригада энэ һарынгаа даалгабариие 20 үдэр соо 250 процент дүүргээ. Эндэ хоёрзуутан олошорно. Комсомолец И. Шашин, союзнабэшэ залуушуул нүхэд Кузнецов, Кыштымов болон бусад стахановецууд болоо.

А. Коротаева.

☆

9 ҺАРЫН ТҮСЭБ ДҮҮРГЭБЭ

Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн мяха-консервын комбинадай коллектив 9 һарынгаа түсэбые болзорһоонь юһэн үдэрөөр урид дүүргэбэ. Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан колбасна ба үүсэлэлгын цехүүдэй коллективүүд 5 эшелон продукци 9 һарынгаа түсэбһөө гадуур бүтээн гаргаа.

Коллективэй гэшүүд эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гараа табяад, тэрэнээ ажалай амжалтаар батадхажа байна. Социалистическэ мүрысөө бүри үргэдэн, ажалай бүтээсые дээшэлүүлдэг стахановецууд улам олошорно. 450 гаран хүдэлмэришэд жэлэйнгээ даалгабариие дүүргээ. Хоёр-хоёр жэлэй нормо дүүргэгшэд олошороо.

Жэлэйнгээ программые агууехэ вождь нүхэр Сталинай түрэһэн үдэр-декабриин 21 хүрэтэр сүм дүүргэхын түлөө комбинадай коллективэй гэшүүд мүнөө тэмсэжэ байна.

А. Шестаков

☆

АЖАЛАЙ ДЭБЖЭЛТЭ

Доодо-Ангарай консервнэ заводой хүдэлмэришэд шэн зоригтойгоор ажаллана. Эб найрамдалай вахтада тус коллективэй гэшүүд барандаа жагсанхай. Консервэ бүтээн гаргаха август һарынгаа түсэб тэдэнэр 198 процент дүүргээ һэн. Тэрэнэйнь 94,7 процент эрхим шанартай продукци болоно.

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй шиидхэбэридэ харюу болгон сентябрь һарынгаа түсэбые тэдэнэр 15 үдэрөөр түрүүлэн дүүргээд, мүнөө продукци түсэбһөө гадуур гаргажа байна. Бүтээн гаргаһан продукциинь 94 процент эрхим шанартай, тиихэдэ үлэгшэ 6 процентнь нэгэдэхи сортын гэжэ комиссяар тодорхойлогдоо.

Эндэ хоёрзуутан олон. Тэдэнэй дунда нүхэд Плетнёва, Степина, Татарникова болон бусад бии. Тус заводой коллектив консервэ үйлэдбэрилхэ түсэбөө Агууехэ Октябриин 34 жэлэй ой хүрэтэр дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэжэ байна.

И. Решетников.

Партийна һуралсалай жэлэй урда тээ

РИГА. Латвийска ССР-эй наукануудай академиин партийна организаци партийна һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэжэ дүүргээ. Марксистско-ленинскэ теори шудалалгада академиин научна 1.100 гаран хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад октябриин 1-һээ һуража эхилхэнь. Диалектическэ ба историческа материализм, политическэ экономи шудалха семинарнуудай тоо олон болгоглоо.

Олон эрдэмтэд идейно-политическэ бэлэдхэлээ өөһэдөө дээшэлүүлхэ байна.

ЕРЕВАН. Кировэй нэрэмжэтэ заводто ВКП(б)-гэй түүхэ шудалха дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй кружок үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ оройдоо нэгэ байһан юм. Мүнөө табан тиимэ кружогууд байгуулагдаа. Партийна организаци пропагандистска хүдэлмэридэ теоретическэ бэлэдхэлтэй коммунистнуудые хабаадуулна.

Городой бүхы парторганизацинуудта партийна гэгээрэлэй сеть бүридүүлэгдэжэ дүүргэгдээ. ВКП(б)-гэй түүхэ шудалха дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй кружогуудта һурагшадай тоо ниилээд ургаа. Философи ба политэкономиин семинарнуудай тоо дүрбэ дахин олошороо.

ЛЬВОВ. Электро-лампа бүтээн гаргадаг Львовско заводто партийна һуралсалай жэлдэ бэлэдхэл дүүргэгдээ. ВКП(б)-гэй түүхэ шудалха дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй хоёр кружок ба гол түхэлэй хоёр кружок, хоёр политһургуули бүридхэгдээ.

ВКП(б)-гэй түүхэ шудалагшадта харуулан ойлгуулха туһаламжа заводой партийна кабинет дотор бии. Парткабинедэй библиотекэ шэнэ литературaар бүрин хангагдаа.

(ТАСС).

Арми, авиаци ба флодто туһалха һайндуранай общество

Эмхидхэлэй, сэрэгэй-ниитын ба спортивна хүдэлмэри һайжаруулхын тулада ДОСАРМ, ДОСАВ, ДОСФЛОТ гэжэ һайндуранай обществонууд арми, авиаци ба флодто туһалха Бүхэсоюзна һайндуранай нэгэ общество—СССР-эй ДОСААФ болгон нэгэдүүлэгдээ.

СССР-эй ДОСААФ-эй оргкомитедэй түрүүлэгшэ генерал-полковник В. И. Кузнецов ТАСС-эй корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө иигэжэ мэдээсэбэ:

— ДОСАРМ, ДОСАВ ба ДОСФЛОТ обществонууд оршон байха үе соогоо ехэ хүдэлмэри хэжэ, олониитын организаци болоо. Олонтоото кружогууд эмхидхэгдэн, хэдэн зуугаад мянган хүнүүд радистнуудай, телефонистнуудай, шофернуудай, трактористнуудай мэргэжэл шудалаа. Бүхэсоюзна ба дэлхэйн хэдэн арбаад шэнэ рекорднуудые туйлаһан янза бүриин спортын мастернууд тус обществодо ургаа.

ДОСАРМ, ДОСАВ ба ДОСФЛОТ-ые нэгэ общество болгон нэгэдүүлгэ хадаа шадабари түгэс эхин организацинуудые байгуулха ехэ арга боломжо олгоно. Һуралсалай-материальна бата бэхи база хадаа үшөө олон кружогуудые, командануудые эмхидхэхэ арга олгохо ба обществын гэшүүдэй эрилтые бүрин хангажа шадаха байна.

СССР-эй ДОСААФ-эй оргкомитет болбол ДОСАРМ, ДОСАВ ба ДОСФЛОТ-эй эхин организацинуудта бии байһан кружогуудые, спортивна командануудые хэбээрнь үлөөхэ, мүн обществын гэшүүдэй эрилтээр шэнэнүүдые байгуулхыень районуудай ба городуудай оргкомитедүүдтэ дурадхаба.

Советскэ патриодууд обществын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадан, инаг Эхэ оронойнгоо оборонно хүсэ шадалые эсэшэ сусашагүй бэхижүүлнэ.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна группануудта анхарал табиха

Баянголой сельсоведэй Карл Марксын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель Баргажанай аймаг соо томо колхозуудай нэгэн юм. Энэ колхозой партийна эхин организаци 70 шахуу коммунистнуудтай. Тус парторганизаци хадаа малажалай фермэнүүдтэ ба таряанажалай бригадануудта партийна группануудые байгуулһан юм. Колхозой малажалай фермэнүүдтэ —6, таряанажалай бригадануудта —3 партгруппанууд мүнөө хүдэлмэрилнэ.

Түрүүшын үедэ партийна группануудай хүдэлмэридэ ехэнүүд дутуунууд бии байгаа. Коммунистнуудынь ба группарторгнуудынь партийна группануудайнгаа үүргэ ба зорилгые балараар мэдэдэг һэн. Тиихэдэ, партийна бюро ба тэрэнэй секретарь нүхэр Цыренов группануудта ба группарторгнуудта саг соонь туһаламжа үзүүлдэггүй, группарторгнуудай тоосоое шагнадаггүй, тэдэнтэй зүблөөнүүдые үсөөнөөр үнгэргэдэг ба партийна хүдэлмэриин шадабарида һургадаггүй байгаа.

ВКП(б)-гэй Баргажанай айком болбол бюрогойнгоо заседани дээрэ энэ жэлэй эхеэр тус парторганизациин секретарь нүхэр Цыреновэй тоосоото элидхэлые шагнажа, тодорхой тоггоол гаргаһан байха юм.

ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой тогтоолые бэелүүлэн, партбюро хадаа партгруппануудые хүтэлбэрилгэеэ зарим тэды һайжаруулаа. Парторганизациин секретарь нүхэр Цыренов группарторгнуудтай семинар ба зүблөөнүүдые хэжэ, партийно-политическэ хүдэлмэриин формо ба методүүд, үйлэдбэри дээрэ коммунистнуудай түрүү үүргэ, партийна дээдэ органуудай шиидхэбэринүүдые дүүргэлгэ тухай ба бусад асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг, хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые группарторгнуудай халан абалсалга эмхидхэдэг болоһон байна.

Партийна бюро хадаа группоргнууд нүхэд Бальжинимаева (огородой бригада), Гатапов (ОТФ № 2), Цыремпилов (таряанажалай № 2 бригада) гэгшэдэй тоосоое һүүлэй үе соо шагнаа. Тиигэжэ, партгруппануудай хүдэлмэриин дутуунууд элирүүлэгдэһэн байна. Бригаданууд ба фермэнүүдэйнгээ хүдэлмэриин ба ажабайдалай шухала асуудалнуудые группынгаа партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэдэггүй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулдаг, партийнабэшэ колхознигуудтай һула барисаатай байһаниинь тодороо.

Эдэ дутуунуудые усадхаха хэмжээнүүдые хараалһан тогтоолнууд абтажа, тэдэниие гүйсэдхэлгэ эмхидхэхын тулада бюрогой гэшүүд группануудта гаргагдадаг байна. Гадна, парторганизациин секретарь нүхэр Цыренов группарторгнуудтай хөөрэлдөөнүүдые хэжэ, заабари үгэжэ байдаг болоо.

Эдэ бүгэдын эсэстэ олонхи партгруппануудынь хүдэлмэреэ шэнэдхэн табижа шадаа. Партгруппануудай коммунистнууд бригадын гү, али фермынгээ хүдэлмэриин асуудалнуудые һонирходог болоо. Тэдэнэй олонхинь бригада ба фермын түсэбые дүүргэлгын түлөө тэмсэлдэ түрүү үүргэ дүүргэнэ.

Малажалай № 1 фермэ дээрэ эмхидхэгдэһэн партгруппа илангаяа һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тус группа 7 коммунистнуудһаа бүридэнэ. Эндэ партийна суглаан һаралаа 2—3 дахин боложо, партидоторой хүдэлмэриин ба мүн фермын хүдэлмэридэ хабаатай шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, коммунистнуудай түрүү үүргэ тухай, ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха тухай, группын партийна суглаанай шиидхэбэриин гүйсэдхэл тухай ба бусадшье асуудалнууд хэлсэгдэһэн байха юм.

Группарторг нүхэр Р. Будаев, агитатор нүхэр Гамбалов хөөрэлдөөнүүдые, газетэ уншалга ходо-доо үнгэргэдэг, мүн «дайшалхы хуудаһанууды» гаргажа, тэдээн дээрээ түрүүшүүлэй дүй дүршэл харуулдаг, дутуунуудые шүүмжэлэн элирүүлдэг байха юм.

Коммунизмын агууехэ барилганууд, дайнай хойто тээхи табанжэлэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд, ВКП(б)-гэй обкомой V пленумэй шиидхэбэри, мүнөө үеын байдал тухай ба бусад темэнүүдээр фермын хүдэлмэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөө.

Группын коммунистнууд бултадаа партийна даалгабаритай. Даалгабариин дүүргэлгые группарторг нүхэр Будаев хододоо шалгажа байдаг.

Фермын һаалишан коммунист Базаровагай үүсхэлээр малшадай дунда социалистическэ мүрысөөн дэлгэрээ юм. Мүнөө фермын хүдэлмэрилэгшэд бэедээ даажа абаһан социалистическэ уялгануудаа дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна.

Фермэдэнь показателиин доска бии. Тэрээн дээрэ малшадай хүдэлмэриин дүнгүүд хододоо бэшэгдэжэ байдаг.

Партийна группа фермынгээ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хүндэтэй юм. Коммунистнууд нүхэд Пирмаев, Базарова, Порхоноева, Цыдыпова гэгшэд фермэ дээрээ түрүү хүнүүд гэжэ тоологдоно.

Энэ фермэ хадаа колхозой парторганизациин ба правлениин дамжуулгын Улаан туг үнинэй барижа ябадаг.

Зүгөөр, тус колхозой зарим партгруппанууд, илангаяа нүхэр Г. Бадмаевагай ба мүн нүхэр С. Очировай хүтэлбэрилдэг группанууд урдаа табигдажа байһан зорилгонуудые хангалтагүйгөөр дүүргэнэ.

Дурсагдаһан партгруппануудай хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ колхозой парторганизаци ба тэрэнэй бюро онсо анхарал хандуулха зэргэтэй.

Ц. Цыбиков, ВКП(б)-гэй Баргажанай айкомой партийна, профсоюзна ба комсомольско организацинуудай таһагай инструктор.

Таряа хуряалгые дүүргэхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлэе

Республикын аймагуудта таряа хуряалга ба намарай пар хахалалгын ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной сентябриин 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	Таряа хуряалга	намарай пар хахалалга
Закаменай	89,5	23,0
Зэдын	84,0	24,2
Мухаршэбэрэй	79,1	25,5
Заиграйн	74,8	18,9
Бичурын	74,7	31,0
Кабанскын	73,9	16,4
Кударын	72,5	17,2
Торийн	72,4	18,4
Баргажанай	71,4	4,0
Кяхтын	71,2	20,8
Сэлэнгын	70,9	28,9
Иволгын	70,4	42,1
Байкало-Кударын	70,1	21,9
Тарбагатайн	60,6	34,4
Прибайкальска	69,1	14,6
Яруунын	64,2	3,7
Түнхэнэй	63,3	20,8
Хэжэнгын	61,8	16,7
Курумканай	59,4	16,5
Хориин	57,4	19,7
Хойто-Байгалай	54,5	4,2
Баунтын	43,0	15,5

ГҮРЭНДЭ ТАРЯА ТУШААХА ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ

1951 оной сентябриин 25-най мэдээн

Аймагууд	Гүрэндэ таряа тушаалга (проц.)
Сэлэнгын	151,1
Иволгын	138,7
Баргажанай	127,4
Байкало-Кударын	119,6
Курумканай	118,3
Зэдын	110,0
Тарбагатайн	104,8
Кяхтын	103,9
Кабанскын	102,3
Заиграйн	101,9
Хориин	98,7
Прибайкальска	96,2
Торийн	87,9
Кударын	80,3
Бичурын	78,1
Яруунын	76,5
Мухаршэбэрэй	70,9
Түнхэнэй	62,1
Хэжэнгын	30,8
Закаменай	30,7

Заиграйн аймагай Доодо-Курбын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг Курбын МТС-эй комбайнер Е. П. Базаров үдэр бүри 18—20 гектар таряа хуряадаг ба горючи ехээр алмадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбайнер Е. П. Базаров ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Б. П. Эрдынеев хоёр. Л. Юрловэй фото.

Мүрысөөнэй хүсэн

Курбын МТС-эй комбайнернууд таряа хуряалгын урда тээ социалистическэ ехэ уялгануудые абаһан байгаа. МТС-эй олонхи комбайнернуудай эдэ уялгануудаа бодотоор бэелүүлжэ шадаһанай ашаар МТС таряа хуряалгынгаа түсэб 84 процент дүүргэһэн байна.

Манай МТС-эй нилээд олон комбайнернууд сезонойнгоо даалгабариие үлүүлэн дүүргээ. Жэшээнь, Иван Рязанов, Р. Гатабон, Будацырен Гатыпов, Ефим Спиридонов, Василий Чебунин, Мартемьян Шульгин гэгшэд сезонойнгоо даалгабариие 122,6 — 134,6 процент дүүргээ.

Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг комбайнер И. Рязанов «Коммунар» комбайнаар хүдэлмэриин 22 үдэр соо 254 га таряа хадаха ёһотой аад, 342 гектарые хадажа, нилээд ехэ горючи алмаһан байна. Тэрэшэлэн комбайнер Гатабон хүдэлмэриин 18 үдэр соо «Коммунар» комбайнаар 340 гектар таряа һайн шанартайгаар хадаа. Мүн комбайнернууд Шульгин, Чебунин, Спиридонов гэгшэд ажалай үндэр бүтээсэ туйлаа.

С. Сандаков, Курбын МТС-эй директорые политическэ талаар орлогшо.

Эб найрамдалай вахтада жагсаба

Торийн аймагай «Улаан Тори» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг И. В. Зайцевай комбайнова агрегадта ябадаг колхознигууд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гараа табиха зуураа, улам һайнаар хүдэлмэрилхэ уялга абаба.

—Эхэ оронойнгоо улам һалбаран хүгжэхын түлөө, эб найрамдалай илахын түлөө энэ Хандалгада гараа табиха зуураа, эб найрамдалай стахановска вахтада жагсаха, даалгабаряа үлүүлэн дүүргэхэ, түрхихэ материал ба горючи алмаха уялга абанабди, — гэжэ түрүү комбайнер И. В. Зайцев мэдүүлбэ.

Эрхим комбайнер нүхэр Зайцев абаһан уялгаяа бодотоор бэелүүлжэ, үдэр бүриингөө даалгабариие 1.5—2 дахин дүүргэнэ. Нүхэр Зайцев 545 гектар таряа һайн шанартайгаар хуряагаа. Тэрээнэй комбайнова агрегадай һайнаар хүдэлмэрилһэнэй ашаар «Улаан Тори» колхоз гүрэндэ таряа тушааха жэлэйнгээ түсэб аймаг догоросо эгээн түрүүн дүүргэһэн байна.

Мүн Каландарашвилиин нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд эб найрамдалай стахановска вахтада жагсаад, таряа хуряалгые түргэнөөр дүүргэхын тула тэмсэжэ байна. Колхознигууд А. Татарникова, У. Федотова, М. Холодина ба бусад үдэрэйнгөө даалгабариие саг үргэлжэ 170 — 230 проц хүрэтэр дүүргэдэг байна. **Ц. Дашиев.**

3 нормо дүүргэнэ

Хэжэнгын МТС-эй суута комбайнер Буда Ирдынеев нёдондо 700 гаран гектарай таряа хуряаһан юм. Мүнөө жэлдэ Буда Ирдынеев 8 гектарай орондо, үдэр бүри 25—27 гектар хүрэтэр талмайн таряа Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хуряана.

Мүн комбайнер Никандр Матвеев «Сталинец» комбайнаар үдэртөө 30—35 гектарай таряа хуряажа байна.

А. Жамбалдоржиев.

НҮХЭД КОЛХОЗНИГУУ[Д]

Манай һургуулида һурагты

Хүдөө ажахын нэгэ жэлэй Он[о]хойн һургуули 1944 ондо [эм]дээ һэн. Энэ һургуули хадаа [кол]хознигууд, МТС-үүд болон со[вхо]зуудай хүдэлмэрилэгшэдые һур[га]жа, үндэр ургасын мастернууд [по]леводууд болгон бэлэдхэхэ зор[ил]готой юм. Энэ һургуули хүдэл[мэ]рилжэ эхилһэнһээ хойшо ни[лээд] олон полеводуудые бэлэдхэжэ [гар]гаа. Һургуули гэр байра һай[н,] газартаряалангай машина шу[ха]лалгын болон бусад кабинеду[д]тэй. Һурагшадай байра ба[йна]. һайнаар тухеэрэгдэһэн ба һур[аг]шадта стипенди түлэгдэдэг ба[йна.] Гадна энэ һургуулида һур[ажа] байһан колхознигуудай тэжэ[эм]ридэ хүнүүдэй бии һаань, колхоз[]нигуудай ниитын суглаанай ши[ид]хэбэриин ёһоор тэдээндэ һара [бү]хэндэ 10—15 ажалта үдэр үг[тэнэ] байна.

Аймагуудай хүдөө ажахын [та]һагуудай болон колхозуудай [...] һөө манай һургуулида һураха [...]нүүдые зүбөөр шэлэн оложо [...] гээхэдэнь колхозно кадрнууд[ые] бэлэдхэхэ зорилгоёо һургуулимнай һайнаар дүүргэдэг байна. Жэ[шэ]ээнь, 1945 ондо манай һургуули дүүргэһэн Д. Иванова гэгшэ Ку[р]бын МТС-эй участково агроном[оор] хүдэлмэрилөөд, мүнөө энэ МТС-эй ахалагша агроном болоо. Тра[к]тористка-комбайнерка ябаһан А[га]фья Федорова манай һургуули дүүргэөд, рэйсемхозой агроном болонхой. Иимэ жэшээнүүд о[лон.] Манай һургуули дүүргэжэ га[рса]һан нилээд олон колхознигууд [хү]дөө ажахын һайн мэргэжэлтэн боложо шадаа. Энээн тухай өөһэдөө һурагшад хэлэдэг.

Хүдөө ажахыгаа улам хүгж[эх]хын тула манай колхозуудта [...] гэжэл һайнтай кадрнууд хэрэг[тэй]. Энээниие зарим колхозуудай [...] тэлбэрилэгшэд һайнаар ойлгоо[жо] Тиимэ хүтэлбэрилэгшэд хүнүү[д] һургаагүйшье хада колхоздо [хү]дэлмэрилжэ ядахагүй гэжэ бо[до]дог. Энэ тон буруу.

Хүдөө ажахын органууд, кол[хо]зуудай правленинууд колхо[зно] кадрнуудые бэлэдхэлгэдэ анхар[алта]йгаар хандажа, һураха хүнүү[д]хаһа саг соонь эльгээхэ, һур[гуу]лида зохихо туһаламжа үзүү[лхэ] ёһотой.

Мүнөө манай һургуули һура[л]лай шэнэ жэл эхилхээ байна. Э[нэ] жэл 60 хүн һуралсаха юм. Ай[ма]гуудай хүдөө ажахын таһаг[ууд] МТС-үүд болон колхозууд хүнү[ү]дые шэлэн оложо, саг соонь [эль]гээхэ уялгатай.

Манай һургуули дүүргэгшэд [по]леводуудай нэрээзэргэтэй боло[но.] Октябриин 1-һээ һуралсалай [жэл] эхилээд, удаадахи жэлэй сен[тяб]риин 15-да дүүргэдэг байна.

Нүхэд колхознигууд, манай һур[гуу]лида һуража, мэргэжэлээ [дээ]шэлүүлэгты!

А. Вахрукой, хүдөө ажахын нэгэ жэ[лэй] Онохойн һургуул[иин] директорые һуралсалай тал[аар] орлогшо.

СССР—ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БА ЗОХЁОН БАЙГУУЛГЫН ОРОН

Академик А. ОПАРИН,
эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй гэшүүн

СССР-эй ажалшад агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгые манай орон дотор үнгэргэхэ тухай эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй пленумэй шиидхэбэриие угаа ехэ ханалтайгаар угтаба. Зохёон байгуулха ажал эрхилдэг советскэ арад эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй түрүү зэргэдэ ябана. Энэ хадаа шэнэ дайнай аюул зайсуулхые ба эб найрамдалай хэрэг хамгаалхые нэгэн һаналтайгаар эрмэлзэнэ. СССР дотор Хандалгада гар табилга хадаа Ленин — Сталинай партиие тойрон ниггаар жагсаһан советскэ хүнүүдэй морально-политическэ бата нэгэдэлэй хүсэтэ шэнэ демонстраци болоно.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада олон арбаал миллион советскэ гражданинуудай гар табилгань манай арадай эб найрамдалда дуратайн тодорхой шэнэ гэршэ мүн гэжэ бүхы оронуудтахи эгээлэй хүнүүд хараха байна.

Мүнөө арад олониитэ хадаа сэрэгэй аюулай шангадажа байгаа ершон байдалда эб найрамдалай түлөө тэмсэжэ байна. Агрессорнүүд хорото муухай аашануудаа бэелүүлжэ эхилээ. Империалистнууд корейскэ арадта эсэргүү дээрмэдэлгын дай хэжэ байна. Тэдэнэр Хитадай Тайван аралые булимтаран абаад, Хитадай Арадай Республикын бусад территоринуудта аюул тохёолдуулна. Америкэдэ, Англида, Францида ба агрессивнэ Хойто-атлантическа союзай ондоо оронуудта буу зэбсэгүүдые яаралтайгаар бэлэдхэнэ, атомна энергиие сэрэгэй зорилгонуудта хэрэглэхэ талаар үсэд шанга хүдэлмэри хэгдэнэ. Американска империалистнууд бактериологическа ба химическэ буу зэбсэгүүдэй үйлэдбэрилгэ дэлгэрүүлнэ. Империализмын оронуудай сэрэгэй бюджедүүд таһаралтагүйгөөр ургажа, ажалшадай нюрганда хүндөөр ашагдана.

Дай үүдхэгшэ американо-английска этэгээдүүд һүүлэй үедэ Баруун Германиие шэнээр зэбсэглэхэ ба Японие ремилитаризацилха түсэбүүдээ бэелүүлэн, агрессиин аюулта гуламтануудые шэнээр байгуулна. Эб найрамдалда дуратай арадууд дэлхэйн хоёрдохи дайнай жэлнүүдтэ угаа хүндэ хохидолдо орожо, тэдэ гуламтануудые үгы хэһэн юм.

Дай үүдхэгшэдэй аашануудта эсэргүү, арадуудай аюулгүй байдалай ба эб найрамдалай түлөө арад үргэн олониитын эдэбхитэй тэмсэл эб найрамдал хамгаалха ябадалда шиидхэхы удхашанартай байна.

«...Дай үүдхэгшэдэй гэмтэ муухай аашануудые элишэлхэ хэрэгсэл бологшо эб найрамдал сахихын түлөө үргэн кампани мүнөө нэгэдэхи зэргын удхашанартай байна» гэжэ агууехэ Сталин һургана.

Агууехэ вождиин сэсэн мэргэн заабаринуудые хүтэлбэри болгон, дэлхэйн бүхы хубинуудтахи олон зуугаад миллион эгээлэй хүнүүд эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр оролсоно.

Арад олониитэдэ дайн хэрэггүй. Тэдэнэр буу зэбсэгүүдые яаралтайгаар түхеэрэн баяжадаг ба дэлхэйн шэнэ дайнда олон миллиард үлүү ехэ олзо олохые һанадаг миллионернүүдэй ба миллиардернүүдэй ашаг туһада шуһаяа адхаруулха дурагүй байна. Бүхы бүмбэрсэг дэлхэйн үнэн бодолто хүнүүд шэнэ дайнай дүтэлжэ байгаа аюулда эсэргүү тэмсэлдэ ниггаран жагсана.

Эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ Советскэ Союз гол түшэг тулгууринь болоно гэжэ бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэн мэдэнэ, эзэмдэн булимтарха ямар нэгэн зорилгонууд Советскэ Союзда харша байна. Бүхы оронуудай ажалшадай һанал бодолынь эб найрамдалай ба демократиин бүхэдэлхэйн лагериие толгойлогшо социализмын түгэс хүсэтэ орон тээшэ хандуулагданхай.

Советскэ Союзай эб найрамдалда дуратай гадаадын политика социалистическэ гүрэнэй ажабайдалһаа эшэ үндэһэтэй юм. Энэ политика СССР-эй бүхы арадуудай дура хүсэлые харуулна. Бии болоһон түрүүшынгээ сагһаа хойшо залуу советскэ гүрэн арадуудай хоорондохи хани барисаанай ба эб найрамдалай түлөө тэмсэжэ эхилээ. Эб найрамдал тухай ленинскэ декрет хадаа советскэ правительствын хуули гаргалгын түрүүшын акт байһан юм. Советскэ Союзай гадаадын политикые шэнжэлэн, нүхэр Сталин 1924 ондо ингэжэ хэлээ һэн:

«...Манай орон хадаа эб найрамдалай политикые ябуулжа шадаха ба үнэхөөр ябуулжа байгаа, тэрэниие билдагуушаар бэшэ, харин үнэн зүбөөр ба элеэр, эридээр ба шууд сэхээр ябуулжа байгаа гансахан орон дэлхэй дээрэ болоно. Манай орон хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай политикын түшэг тулгуури ба туг мүн гэжэ нэрлэгдэхэ ёһоороо нэрлэгдэжэ болохо гансахан орон мүн гэжэ мүнөө бүгэдөөрөө, дайсадшье, ханинаршье мэдэрнэ». (И. В. Сталин, Зохёолнууд, том 6, хуудаһан 239).

Советскэ Союз буу зэбсэгүүдые хороохын түлөө, атомна зэбсэг хорихын түлөө, бата бэхи эб найрамдалай түлөө, тэгшэ эрхын үндэһэ һуури дээрэ арадуудай хоорондохи хани харилсаанай түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэнэ.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организацидахи советскэ делегаци хадаа хэдэн олон оронуудта, илангаяа Америкын Холбоото Штадуудта ба Великобританида шэнэ дайнай бэлэдхэл хэгдэжэ байһаниие Генеральна Ассамблейн буруушааха тухай дурадхалнуудые нэгэтэбэшэ табиһан байгаа.

СССР-эй түлөөлэгшэд атомна зэбсэг ба хүнүүдые олоор хюдалгын бусад зүйлнүүдые хэрэглэхэ ябадал хорихо ба энэ шиидхэбэри бэелүүлгэдэ уласхоорондын нарин шанга хиналта тогтоохо гэжэ дурадхаһан байгаа. СССР-эй делегаци хадаа уласхоорондын эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ өөһэдынгөө хүсэлэлгэнүүдые США-гэй, Великобританиин, Хитадай, Франциин ба Советскэ Союзай нэгэдүүлхэ, мүн хоорондоо Эб найрамдалай Пакт баталха гэһэн дурадхал оруулаа.

Эдэ дурадхалнууд ООН-дохи американо-английска олонхидой зүгһөө шанга эсэргүүсэлгэтэй дайралдаһан байна. Гэбэшье, бүхы дэлхэйн олон миллион эгээлэй хүнүүд манай социалистическэ Эхэ ороной эб найрамдалда дуратай политикые халуунаар дэмжэнэ.

Советскэ Союз сэрэгэй аюулнуудта эсэргүү, бусад оронуудтай хани барисаата харилсаануудтай байхын түлөө, капитализмтай амгалан мүрысэхын түлөө тэмсэһэн ба тэмсэжэ байна.

Капиталистическэ байгуулалтаһаа социалистическэ байгуулалтын асари ехэ булюу һайн байһаниинь амгалан жэлнүүдтэ, мүн дайнай жэлнүүдтэ харуулагдаа. Советскэ Союз капитализмтай амгалан мүрысэхэеэ айнагүй. Дай үүдхэгшэдэй аашануудшье хүсэн түгэс Советскэ Союзые айлганагүй.

Эб найрамдал тээшэ эрмэлзэһэн бүхы советскэ хүнүүдэй дура хүсэл, эб найрамдалай хэрэгэй түлөө эсэстээ хүрэтэр тэдэнэй тэмсэхээр бэлэн байһаниинь президент Трумэнай посланида СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. М. Шверникэй эльгээһэн мэдээжэ харюу соо, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй резолюци соо харагдана, агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт хэйшолуулангүйгөөр баталха гэжэ США-гэй правительствода ба конгрессто тэдэ документнүүд соо дурадхагдана.

Бүхы дэлхэйн ажалшадай агууехэ вождь нүхэр Сталин эб найрамдалай түлөө советскэ ар[...]
тэмсэлые зоригжуулна. Агу[...]
Сталинай нэрэ — бүхы дэ[...]
дээрэ эб найрамдалай түлөө[...]
мократиин түлөө, социали[...]
түлөө олон миллион эгээлэй [...]
хүүлэй тэмсэлэй туг мүн.

Эб найрамдалай тала бари[...]
дай Бүхэсоюзна хоёрдохи ко[...]
ренциһээ нүхэр Сталинда [...]
лдаһан хандалга соо ингэжэ хэ[...]
дэнэ:

«Эб найрамдалай түлөө Т[...]
шууд сэхээр ба түгэлдэр б[...]
тэмсэдэг ябадал дай үүдхэгш[...]
эсэргүү, арадуудай хооро[...]
хани барисаанай сэсэглэн һа[...]
хын түлөө улам эдэбхитэ т[...]
дэ эб найрамдалай тала бари[...]
дые зоригжуулна».

Советскэ түрүү наукын [...]
ябуулагшадшье, бүхы [...]
арадтаяа хамта, эб найрам[...]
хэрэг хамгаална. Манай эрд[...]
ажабайдалай үг гарбал, т[...]
хүгжэлтэ, үбгэрэн хүгшэрэ[...]
далтай тэмсэхэ арганууд ба [...]
наһа утадхаха аргануудые [...]
на. Мичуринай, Павловай, Т[...]
рязевай, Лысенкын һургаа[...]
хүнүүдэй ажабайдалые улам [...]
хан, жаргалтай болгохын тү[...]
медицинын ба хүдөө аж[...]
практическа шухала асууда[...]
дые шиидхэхэ шэнэ арга [...]
жонуудые нээбэ.

Советскэ эрдэмтэд халаа [...]
Дон, Днепр ба Аму-Дарья [...]
асари ехэ гидроэлектр[...]
станцинуудые, асари ехэ [...]
нууд, уһалалгын ба уһажару[...]
системэнүүдые барилгада [...]
хитэйгээр хабаадана. Тэдэнэ[...]
гаалиие шэнэдхэн хубилга[...]
һайхан сталинска түсэб бэ[...]
хын түлөө, бүхы дэлхэй дээ[...]
найрамдалай түшэг тулгуу[...]
хүсэн түгэс Советскэ Союзай[...]
баран хүгжэхын түлөө тэмс[...]

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл

…ҮХЫ МАЛДАА ДУЛААН БАЙРА ТҮХЕЭРХЭ

★

…публикын аймагуудта тэжээл бэлэдхэлэй …эмэриин ябаса тухай

…АССР-эй хүдөө ажахын …нистерствын 1951 оной …ябриин 25-най мэдээн (Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

…Аймагууд	Үбһэ һурилэлгэ	Силос дарялга
…скын	61,6	66,4
…о-Кударын	59,1	56,5
…йкальска	58,8	89,2
…жанай	51,8	44,2
…рын	50,7	66,7
…енай	50,5	55,8
…рын	50,1	56,6
…Байгалай	49,8	65,2
…шэбэрэй	48,2	60,0
…ы	41,9	75,1
…кэнай	40,3	47,7
…ын	40,3	57,3
…эй	40,2	75,5
	37,2	27,7
…йн	35,0	30,8
…атайн	34,6	45,4
…ын	33,4	78,6
…гын	30,6	19,8
	26,7	24,6
	25,5	77,1
	24,8	49,9
…ын	23,2	21,3
…гын	20,0	59,8

Дархашуулай …олдосотой ажал

…менай аймагай Ждановай …жэтэ томодхогдоһон колхозой …эгшын орлогшо нүхэр Дул… малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэ…өөрөө хүтэлбэрилнэ. Эндэ ба… тусгаар бригада байгуулаг… байгаа. Колхозой бүхы ма…улаан, типовой байраар хан… тула 1200 малай багтаха …уудые бариха ёһотой бай… мүнөө энэ бригадань хоёр ко…, хониной 1, шүбуунай 2 бариһан байна. Мүнөө энэ …ын дархашуул үхэрэй 1, ту…, хониной 1, хурьганай 1 барижа эхилэнхэй. Тиихэдэ …олон хуушан байранууд …н заһабарилагдаа.

…олхозой барилгашад 1150 багтаха байрануудые мүнөө …а байна. Эдээнэй заримыень …. Барилгын бригадын бри… нүхэр Раднаев ажалаа ша…ар эмхидхэжэ, зоотехническэ …ые һайнаар ябуулжа байна. Раднаев дархашуулаа ша…ар хубаарилан табидаг, тэ… зохихо туһаламжа үзүүлдэг. Тиимэһээ энэ бригадын гэ…ээр бүриингөө даалгабарие …эн дүүргэдэг байха юм. Бри… хүдэлмэрөө багааршье …уулдаггүй.

М. Майоров.

Харюусалгагүй хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр

★ ★

Яруунын олон колхозуудта малай байранууд заһабарилагдаагүй, задагай байна

Сосново-Озерско сомоной «Улаан Яруна» колхозой (Яруна) барилгын бригада зоотехническэ барилга амжалтатайгаар дүүргээ. Малай бүхы байранууд һэльбэн заһабарилагдажа, типовой шэнэ байранууд баригдажа дүүргэгдэв. Мүн Эгэтын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоз 1000 хонидой багтаха типовой байра, хурьгадай типовой байра ба хонишодой байха нэгэ гэр бариһан байна. Тус колхозой барилгын бригада малай олон байрануудые һэльбэн заһабарилжа дүүргэв.

Тэрэшэлэн Ульдиргын сомоной Молотовой, Эгэтын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэжэ байна. Гэбэшье, зарим колхозууд энэ бэлэдхэлые унжагайруулна. Исингын сомоной Ленинэй, XVII партконференциин нэрэмжэтэ колхозууд малай үбэлжэлгэдэ хангалтагүйгөөр бэлэдхэжэ байна.

Сосново-Озерско сомоной «Улаан-туяа» колхоз аймаг дотороо адуу мал олонтой колхозуудай нэгэниинь юм. Энэ зун тус колхоз барилгын бригада эмхидхэһэн юм. Теэд колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаев энэ бригадын гэшүүдые бүхэли зундаа ондоо ажалда ябуулаа. Малайнь байранууд барагсаан шахуу һандаршанхай. Тиихэдэ энэ колхоз юрэнхыдөө малай байра дутуутай юм. Тиимэһээ нилээд олон толгой малынь простой, муу байранууд соо үбэлжэдэг байна.

Тус колхоз энэ жэлдэ 100 үнеэнэй, 80 тугалай байрануудые, 500 хониной багтаха типовой байра һэльбэн шэнэдхэжэ бариха түсэбтэй байгаа. Теэд эдээниие барихаһаа байтагай, барилгын модо бэлэдхээдүй.

Мүн Комсомольско сомоной «Путь Сталина» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыренов) зоотехническэ барилгын түсэб таһалдуулаа. Энэ колхозой малайнь бүхы байранууд шэнэдхэгдэн заһабарилагдаха аад, юушье хэгдээгүй байна Олонхи байрануудынь хушалтагүй, сонхо ба үүдэнүүдынь һандаршанхай, хана болон полынь үмхиршэнхэй. Мүн малшадай гэрнүүд тон муу, хушалта, сонхогүй. Тус колхозой Шилэ, Хүнды, Аши, Улаан Майла гэжэ нютагуудтахи гүүртэнүүдэй байрануудай шэбхэ, шабар арилгагдаагүй байһаар.

Энэ бүхы болошогүй байдал юун дээрэһээ тохёолдооб гэхэдэ, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, колхозно ба хүдөөгэй барилгые эрхилхэ аймагай таһаг, мүн аймагай хүдөө ажахын таһаг зоотехническэ барилгада хайша хэрэгээр хандана. Зоотехническэ барилгын түсэб аймаг дотор холо дүүргэгдээгүй байна. Ушар иимэһээ малай байра барилга ба заһабарилгые түргэдхэхын тула бүхы хэмжээнүүдые абаха шухала.

Ц. Дандаров.
Д. Бадмаев.

Шамдаха саг тулаа

Кударын аймагай түрүү колхозууд ниитынгээ малые дулаан байраар хангахын тула шэнэ байрануудые барижа ба хуушануудаа заһабарилжа байна. Молотовой нэрэмжэтэ, «Путь Октября», Маленковой нэрэмжэтэ колхозууд хэдэн олон шэнэ байрануудые бодхоогоо.

Гэхэтэй хамта, аймагай олохон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд малай байра барилгые муугаар ябуулжа, ерэхэ жэлэй үбэлжэлгэдэ хангалтагүйгөөр бэлэдхэжэ байна. Жэшээнь, «Красный пограничник», «Баян-Булаг», Калининай нэрэмжэтэ, «Заря» колхозууд зоотехническэ барилгые жэлһээ жэлдэ муугаар ябуулдаг байна. Эдэ колхозуудта малай нэгэшье типовой байра үгы, ниитынь мал хуушан эбдэрхэй байранууд соо үбэлжэдэг байха юм. Мүн эдэ колхозуудта тугалай ба хурьганай байранууд баригдаадүй.

Энэ жэлэй малай үбэлжэлгэдэ «Баян-Булаг» колхоз хэлэшэгүй муугаар бэлэдхэжэ байна. Тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаев энэ хүдэлмэри эмхидхэхын орондо барилгынгаа бригадын колхознигуудые ондоо хүдэлмэридэ гаргажархёо.

Мүнөө үбэл ойротожо байна. Тиимэһээ адуу малаа дулаан байраар хангахын тула шэнэ барилгануудаа дары дүүргэжэ, хуушан байрануудаа һэльбэн заһабарилга шамдуулхаар болоо. Аймагай хүдөө ажахын таһаг малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые түргэдхэхэ хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

А. Семёнов.

Малай байранууд баригдаба

Калининай нэрэмжэтэ колхоз (Кяхта) мүнөө жэлэй малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ зуураа, тус бүридөө 100 үхэрэй багтаха 2 шэнэ дал, 50 гахайн байха байра, 3500 тахяагай байра бариба.

Ш. НИМБУЕВ

ОЛОН ОРДЕНТЫН ҮГЭ

Орон гэһээ клуб соо
Олон гээшэнь хүн зоной.
Хэлэхэ юумээ хэлэжэ,
Гараа табинад,
Һанаха юумээ һанажа,
Сэдьхэлээ хананад...

Олон ордентой
Дайнһаа бусаһан,
Ольга басага
Тэндэһээ асарһан,
Хоёр хамсыгаа
Гэдэргэнь шаманхаи,
Хурсахан басагаа
Дахуулжа ерэнхэй
Залуу эсэгэ
Үгэ хэлэнэ,
Залинта үгэнь
Зүрхэ шэмхэнэ,
Халааһан түмэрөөр
Хайрмажа байһандал,
Хабһа руу шүбэгөөр
Хадхажа байһандал:

— Нүхэрөө алуулаад,
Өөрөө намнуулаад,
Гэрээ шатаалгаад,
Зөөрөө тонуулаад,
Үлэһэн юумээ
Үнеэндэ ашаалаад,
Үхи хүбүүдээ
Хойноо дахуулаад,
Ой тайга руу
Тэрьелжэ ерэһэн,
Ообонгой хажууда
Орлижо һууһан
Эхын нёлбоһо хараа һэм,
Эльгэ зүрхэмни үбдөө һэн.

Эсэгээ алдаһан
Энээхэн басагамни,
Эсэгэтэй болоһон
Хайратайхан үрэмни
Алууһан эхээ
Эльбэжэ байжа,
Аһан шадалаараа
Татажа байжа,
Дэбхэржэ байгаа һэн,
Бархиржа байгаа һэн...

Хэсүү һэн даа харахадамни
Хэлэхэншье аймшагтайл,
Һанаад, һанаад үзэхэдэмни
Һалгананал даа зосоомни.

Лай үүдхэгшэд
Сохигдон унаг.
Дахин үндынгүй
Хатайрдан үхэг!

Зориг хүсэлнай
Заатагүй бэежэг,
Зол жаргалнай
Хэтэдээ бэхижэг!

Абаһан уялгаяа бэелүүлнэ

Кяхтын гуталай фабрикын коллектив Октябрьска революциин 34-дэхи жэлэй ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсоходоо, жэлэй түсэбые ноябриин 7 хүрэтэр дүүргэхэ ба 10 шахуу мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур гаргаха гэһэн уялга абаһан юм.

Мүнөө тэдэнэр хэлэһэн үгэеэ бодотоор бэелүүлэн, августын түсэбые 168 процент дүүргэв. Тиигээд мүнөө сентябрьда бүри ехэ амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ байна. Сабхишад—стахановецууд В. Бурлаков, Д. Сугемьев, П. Неволин, И. Посохов, И. Цыпылов, О. Бурлаков гэгшэд энэ жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэв. В. Жигжитов.

Манай календарь

Иван Александрович ГОНЧАРОВ

Нүгшэһэнһөөнь хойшо 60 жэлэй ойдо

Ородой алдарта уранзохёолшо Иван Александрович Гончаровой (1812—1891) нүгшэһэнһөө хойшо 60 жэл гүйсэбэ. Тэрэ хадаа 1831 ондо Московско университедтэ орожо, тэрээнээ 1834 ондо дүүргээд, сибирскэ губернаторай канцелярида, һүүлээрнь, 1835 онһоо финанснуудай Министерстводэ алба хэһэн байна. 1852 — 1854 онуудта тэрэ хадаа «Паллада» гэжэ фрегадаар (гурбан парустай, түргэн ябадалтай сэрэгэй судно) дэлхэйн бүмбэрсэгые тойрон аяншалһан юм. Гончаров болбол энэ аяншалгада һайса бэлэдхэжэ, географи болон тусхай политическэ литература шудалһан байгаа. Энэнь аяншалга тухайгаа «Фрегат Паллада» гэжэ ном бэшэхэ ябадалдань уранзохёолшодо туһалһан байна. Энэ номынь бэшэгдэһээр зуугаад жэл үнгэрбэшье, өөрынгөө удхашанарые гээгээгүй.

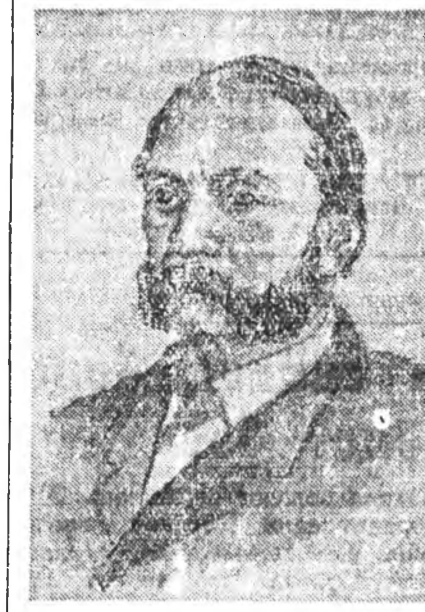

«Фрегат Паллада» дотор Англи (Лондон), Атлантическа океан, Африка, Мадера, Индийскэ океан, Ява, Сингапур, Хитад, Ликейскэ аралнууд, Манила, Япони үнэн зүбөөр зураглагдан харуулагданхай. Гончаров болбол энэ ном соогоо Англида дарлагдажа байһан колониальна оронуудые, тэндэхи арад зониие харуулха зуураа, «английска мэлэдэ байһан зарим хүнүүдһээ, бүлэнэрһөө байтагай, бүхэли оронууд үгырэл ядаралһаа боложо хосорно», англичанууд «эдэ арадуудые хүнүүдтэ тоолоногүй, харин ямар нэгэн хүдэлмэриин малнуудта тоолоно» гэжэ бэшэһэн байна. Уранзохёолшо болбол хитадуудта англичануудай хара тамхи баалалтаар худалдажа байдаг тухай, колониальна арадуудта тохёолдоһон хүшэр хүнлэ ажал тухай зэбүүрхэн бэшэһэн байха юм.

Чернышевский ба Добролюбов «Современник» гэжэ журнал соо «Фрегат Палладые» һайшааһан байна. Хэмгүй ехэ оюун бэлигтэй, гүнзэгы хурса ухаан бодолтой, юумые байһан соонь, үнэн зүбөөр хараулан бэшэхэ арга шадабаритай, Белинскитэй, Герцентэй, Добролюбовтай идейнэ харилсаатай байһан тулада Гончаров болбол үхэлгүй мүнхэ зохёолнуудые бэшэһэн байна.

Уранзохёолшын бэшэһэн «Юрын түүхэ» (1847), «Обломов» (1859) ба «Ганга» (1869) гэжэ гурбан романиинь ородой литературын алтан фондло оронхой. «Юрын түүхын» гол образ—дүү-Адуев ба романай идейнэ бүхы удхань Белинскиин нүлөөгэй ашаар түрөө. Мүн лэ тэрэ нүлөөгэй ашаар нүгөө хоёр романаа бэшэхэ бодол Гончаровто түрөө юм.

«Обломов» болбол И. А. Гончаровой гол ехэ зохёолынь мүн. Роман дотор тэрэ үеын социальна уршагта муу байдал тобойсо харуулагданхай. Тус романай хэблэгдэжэ гараһанай һүүлээр тэрэ дары «Обломовщина гэжэ юун гээшэб» гэһэн Добролюбовай гениальна зохёол хэблэгдэһэн байгаа. «Энэ үгэ — **обломовщина** хадаа ородой ажабайдалай олон үзэгдэлнүүдые тайлбарилха тулхюур болоно» гэжэ Добролюбов бэшэһэн байха юм.

В. И. Ленин тус романиие үндэрөөр сэгнэһэн, уранзохёолшын байгуулһан образые хэрэглэн, хуушанай психологиин үлэгдэлнүүдтэй тэмсэжэ, «обломовщиные» нэгэтэ бэшэ сохиһон байна.

«Обломов» болбол славянска хэлэнүүдһээ гадна шведскэ, английска, немецкэ, француззска, итальянска, финскэ ба бусад хэлэнүүд дээрэ оршуулагданхай.

Ородой литературада ехэ оруулалта хэһэнэйнь түлөө манай арад алдарта уранзохёолшын дурасхаалые ёһолно.

Уранһайханай самодеятельностьдэ туһаламжа үзүүлхэ

Арадай уранһайханай самодеятельность имагта Октябрьска революциин илаһанай ашаар хүгжэлтын замда гараһан байна. Дуу хүгжэм, хатар танца, уран гоёор зуралга, оёлго гэхэ мэтын удхаараа социалистическэ, формоороо национальна искусство һалбаран мандаа.

Манай советскэ искусство хадаа социализмһаа коммунизмда шэлжэн орохо шата дээрэ Ленин — Сталинай һургаалые арад зоной дунда нэбтэрүүлхэ нангин үүргэтэй. Мүн арадай уранһайханай самодеятельность иимэ зорилго урдаа табидаг байна. Идеологическа асуудалаар ВКП(б)-гэй ЦК-гэй гаргаһан тогтоолнууд уранһайханай самодеятельностиие саашадань хүгжөөлгэдэ гол хүтэлбэри боложо үгөө.

1951 оной февраль һара соо хүдэлмэришэд ба албахаагшадай уранһайханай самодеятельностиин республиканска харалга үнгэргэгдэжэ, 12 аймагуудһаа 215 коллективүүд хабаадалсаа һэн. Репертуар соонь большевистскэ партида, агууехэ вождьнор Ленин ба Сталинда, Эхэ орондоо зорюулһан шэнэ дуунууд, шүлэгүүд ба идейнэ һайн удхатай пьесэнүүд олоор оруулагдаһан ба муу бэшээр гүйсэдхэгдэһэн байха юм. Энэ хадаа уранһайханай самодеятельностиин үргэнөөр хүгжэжэ байһаниие гэршэлнэ.

Мүн республикын аймагуудта самодеятельностиин театральна коллективүүд советскэ драматургиин эрхим һайн зохёолнуудые амжалтатайгаар харуулдаг болонхой. Жэшээлхэдэ, Корнейчугай «Калинова шугы», «Платон Кречет», Дьяконовай «Хэшэгтэй хурим» гэхэ мэтын пьесэнүүдые Заиграйн, Баргажанай, Хэжэнгын, Курумканай театральна коллективүүд шадабаритайгаар харуулна. Гэбэшье, ондоо зарим аймагуудай коллективүүд пьесэнүүдые режиссерско муу бэлэдхэлтэйгээр табина. Мүн хоровой, хореографическа, оркестрово коллективүүд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Энэ юун дээрэһээ дүлдыданаб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, искусствоведческэ номуудаар хангагдаагүй, хоёрдохёор, мэргэжэлтэй ударидахы кадрнууд тэндэ эльгээгдэнэгүй. БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи искусствонуудай хэрэгүүдые эрхилхэ управлени, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгүүдые эрхилхэ управлени ба арадай творчествын республиканска байшан хүдөө нютагуудай самодеятельностиин коллективүүдтэ репертуар зохёолгодонь муугаар туһална, мүн аймагай культурно-гэгээрэлэй таһагуудта мэргэжэлтэй кадрнуудые эльгээнэгүй. Дурсагдаһан организацинуудай үүсхэлээр советскэ шэнэ пьесэнүүд оршуулагдаха, шэнэ пьесэнүүд бэшэгдэн бэлдэгдэхэ ёһотой байгаа. Теэд иимэ ажал-ябуулга орхигдошонхой. Гадна олонхи аймагуудай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудта искусствын хүдэлмэрилэгшэдые хабаадуулан, семинар, консультаци үнгэргэгдэхэ байһан аад, юумэ хэгдэнэгүй. Тиимэ дээрэһээ, хүдөө нютагуудта эмхидхэгдэһэн хоровой, драматическа ба бусад кружогууд үе үе, һайндэрнүүдтэ концерт табяад лэ, бүхы ажалаа хизаарлажархина. Жэшээлхэдэ, Ториин, Зэдын, Иволгын аймагуудай, мүн мяханай комбинадай, хирпиисын заводой уранһайханай самодеятельностиин коллективүүд 1951 оной турша соо миил 3—3 дахин концерт харуулаа.

Шэнэ гаргагдажа байһан национальна хуур дээрэ наадагшад хүдөө нютагуудта олошорно. Теэд эдэ инструментнүүдтэ тааруулан бэшэһэн хүгжэмэй зохёолнууд тон үсөөн. Энэ хэрэгтэ манай композиторнуудые элсүүлхэ шухала.

Дээрэ дурсагдаһан дутуу дунданууд усадхагдаад байбал, уранһайханай самодеятельность арад зоной эрилтые дүүрэнээр хангажа, өөрынгөө үүргые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байна.

Д. Линхобоев.

Хонидые усхэбэрилгын шухала асуудал

Хонидые искусственнаар ороондо оруулга ехэ удхашанартай

…ө манай республикын кол…ай хониной-товарна фермэ… хүдэлмэриингөө шиидхэхы …оной кампани ба хонидые …ственнаар ороондо оруулга …нь. Колхозуудай ниитын …тоое олошоруулга эхэ мал…й һубайралгые усадхаһанһаа …д дүлдыдаха байһаниинь мэ… Гэбэшье, малай һубайрал… амжалтатайгаар тэмсэдэг …фермэнүүд ба түрүү хони… түйлалтануудай хажуугаар …икын үшөөл олон колхо… хонидой ехээр һубайрха …үзэгдэһөөр. Энэ хадаа тэ… тооe олошоруулха ба …нь дээшэлүүлхэ хэрэгтэ …һаад түбэг ушаруулна.

… шалтагаанһаа хонид һу…? Энэ хадаа ороной кам… ба хонидые искусственнаар …до оруулгые муугаар эмхид…ээ болоно. Олон колхозуу… хүтэлбэрилэгшэд ба фермэнүү…гшад ороной кампани ха…ранажалдахи хабарай та… кампаниһаа дутуугүй шу… кампани байһыень мартана, … шадамараар үнгэргэгдэ… хони үсхэбэрилхэ гүрэнэй …амжалтатайгаар дүүргэгдэ…дой ашаг шэмынь дээшэ…эхэ байһыень ойлгоногүй.

… зуура, искусственнаар … оруулгые шадамараар …ээ ба эмхидхэһэн колхо… хонидойнгоо һубайралгын …е нилээд доошолуулдаг … Жэшээнь, Кяхтын аймагай …ата хонидые искусствен… ороондо оруулгын 7, Барга…аймагай 8, Курумканай ай… пунктнууд ороондо оруул… хонидойнгоо 95—98 процентыень түрэхэ болгоо. Тиихэдэ республикын колхозуудай хонин ажалай түрүүшүүл жэлһээ жэлдэ һайн амжалтануудые туйлана. Жэшээлхэдэ, Кяхтын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой хонидые искусственнаар ороондо оруулагша техник Б. Аюшеев 1000 эхэ хонидые эрхим һайн хусануудай үрөөр ороондо оруулжа, үйлэдбэриингөө даалгабариие 100 процент дүүргэһэн байха юм. 1950 ондо искусственнаар ороондо оруулһан 1000 толгой хонидһоонь мүнөө жэлдэ 1082 хурьган абтажа, түлжүүлэгдэв. Нүхэр Аюшеевэй искусственнаар ороондо оруулһан хонидойнь 99 процентнь түрэхэ болоһон байгаа. Мүн бусадшье олон техникүүд һайн амжалта туйлаа. Зэдын, Иволгын, Курумканай, Хориин ба Кяхтын аймагуудай зарим колхозууд хонидые искусственнаар ороондо оруулха хүдэлмэридөө тэрэшэлэн һайн амжалтануудые туйлаһан байна. Хонидые искусственнаар ороондо оруулха хүдэлмэриие өөһэдынгөө пунктнуудта жэшээгээр табиһанай ба хониной һубайралгын процентые доошолуулһанай түлөө республикын колхозуудта хонидые искусственнаар ороондо оруулдаг 70 техникүүд 1949—50 онуудай турша соо РСФСР-эй хүдөө ажахын Министерствын шанда хүртэһэн байха юм

Искусственнаар ороондо оруулгын үлэмжэ һайн байбашье, энэ шухала хэмжээ-ябуулга республикын колхозуудта тон муугаар үнгэргэгдэдэг. БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол байгша ондо 140 мянган хонидые искусственнаар ороондо оруулгын 240 пункт эмхидхэхэ гэжэ хараалһан байгаа. Гэхэтэй хамта, сентябриин 15 болотор оройдоо 75 пункт бэлэн болгогдоһон байха юм. Гадна, республикын олонхи колхозуудта хусанууд ороной кампанида бэлэдхэгдээгүй, концентрированнэ тэжээлээр хангагдаагүй байһаар. Хонидые искусственнаар ороондо оруулгын хүдэлмэридэ бэлэдхэл Кударын, Түнхэнэй, Заиграйн ба Ториин аймагуудай колхозуудта илангаяа муугаар ябуулагдана. Жэшээнь, Кударын аймагай колхозуудта мүнөө жэлдэ түсэбэй ёһоор 5500 хони ороондо оруулха 11 пунктнууд эмхидхэгдэхэ ёһотой байгаа. Гэбэшье, сентябриин 15 болотор үшөө нэгэниингшье бэлэдхэгдээгүй байха юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ ороной кампаниие муугаар үнгэргэһэнэй эсэстэ 100 хонин бүриһөө оройдоол 53 хурьга абаһан байбашье, тус аймагай колхозууд ороной кампанида бэлэдхэлые мүнөө дахин таһалдуулжа байна. Имагтал энэ шухала хүдэлмэридэ аймагай хүдөө ажахын таһагай хайша хэрэгээр хандаһан дээрэһээ Кударын аймагай колхозуудта мүнөө иимэ байдал үзэгдэнэ. Хонидые искусственнаар ороондо оруулгада бэлэдхэл Заиграйн аймагай колхозуудта тэрэшэлэн хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Тус аймагта 6000 хони искусственнаар ороондо оруулха 10 пункт байгуулагдахаар хараалагдаһан аад, аймагай хүдөө ажахын таһагые даагша Перевалов ба главна зоотехник Башинов гэгшэдэй зохихо хэмжээ абаагүй дээрэһээ мүнөө нэгэшье пунктнь бэлэн болгогдоодүй. Эдэ хоёр аймагууд ороной кампани ба хонидые искусственнаар ороондо оруулгын түсэбые хэдэн жэлэй турша соо таһалдуулжа байна. Теэд мүнөөшье жэлдэ хубилалта хээгүй байһаар.

Мүнөө жэлдэ ороной кампаниин ба хонидые искусственнар ороондо оруулгын тогтоогдоһон түсэбые дүүргэхэ арга боломжо республикын колхозуудта бии. Имагтал аймагуудай хүдөө ажахын таһагууд ба колхозууд искусственнаар ороондо оруулгын пунктнуудые түргэнөөр заһаха ба шэнээр бариха, тэдээниие бүхы түхеэрэлтэнүүдээр дүүрэн хангаха хэмжээнүүдые дары абаха ёһотой. Тэрэшэлэн нарин, нарибтар ба шэрүүбтэр нооһотой хусануудта нютагай үүлтэрэй хонидые ороондо оруулха түсэбөө эрхэбэшэ дүүргэхэ уялгатай. Аймагуудай хүдөө ажахын таһагууд хонидые искусственнаар ороондо оруулгын техникүүдые түргэнөөр бэлэдхэхэ ёһотой. Ороной кампаниин эхилтэр бүхы эхэ хонидые һайн шадалтай болгохо, тэдээниие һайн бэлшээреэр, тэжээлээр, уһалуурнар хангаха, юрэнхыдөө ороной кампаниие болон хонидые искусственнаар ороондо оруулга жэшээтэ һайнаар үнгэргэхэ гээшэ республикын колхозуудай ба хүдөө ажахын органуудай шухалын шухала зорилго болоно.

А. Хилтухинов.

Улан-Удын педагогическа училищи мэргэжэлтэй залуу багшанарые бэлэдхэнэ. Мүнөө һуралсалай шэнэ жэлдэ олон хүбүүд, басагад абтаад, бурят-монгол отделенидэ 3 класс, һургуулиин, дошкольно ба багшанар-ахалагша пионервожатануудай нэжээд класс эмхидхэгдэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бурят-монгол отделениин 4-дэхи классай һурагшад (зүүн гарһаа) Вера Зонхоева, Нина Хамаганова, Нина Балданова гэгшэд занятидаа бэлэдхэжэ байна. А. Мантаевай фото.

Естественно-научна темээр хөөрэлдөөн

Юун дээрэһээ үүр сайдаг, боро хараан болодог бэ?

Наранай гарахаһаа холо урид үүр сайдаг гэжэ хүн бүхэн мэдэнэ. Наранай гарахаһаа час урид гү, али бүришье эртэ байхада үүр сайжа эхилдэг. Энэ ямар шалтагаан дээрэһээ болоноб? Тэнгэри өөрөө гэрэлтэнэ гү, али тэрээнние наран гэрэлтүүлнэ гү? Хэрбээ тэнгэри гэжэ хатуу юумэн үнэндөө үгы байхадань, тэнгэрийе гэрэлтүүлжэ болохо гү?

Болохо байна. Манай газар болбол агаараар—агаарай хальһаар хүреэлэгдэнхэй. Агаарай энэ хальһан лэ Наранай гарахын урда тээхэнэ ба ороһонойнь һүүлдэ гэрэлтэдэг. Энээн дээрэһээ үүр сайдаг ба боро хараан болодог байха юм. Агаарай хальһан, ондоогоор хэлэбэл, атмосферэ гэрэлтэдэг, юуб гэхэдэ энээнние үшөө гараагүй гү, али ороогүй байһан Наранай туяа гэрэлтүүлдэг. Энээнние хүн удаан саг соо ойлгодоггүй байжа, үүр сайдаг, боро хараан болодог ябадалые буруугаар тайлбарилдаг байһан юм.

Үдэрэй һаруул аминдаа, Наранай туяа аминдаа байдаг юм гэжэ хүнүүд һанадаг һэн. Үдэрэй һаруул хадаа Наранай гарахада Наранай гэрэлһээ бии болодоггүй, харин имагтал Наранай гэрэлээр хурса болгогдодог гэжэ хүнүүд буруугаар ойлгодог байгаа.

Тэнгэри хадаа Наранай гарахын урда тээшье, гараһан хойношье Наранай туяаһаа гэрэлтэдэг гэжэ бидэнэр мүнөө һайн мэдэнэбди. Наранай үгы байгаа һаа, үдэршье болохогүй, үүр сайхагүй, боро хараан болохогүй һэн.

Газар болбол тон томо шар мүн. Тиимэһээ Наранай туяань түхэреэншүү Газарай имагтал хахадые гэрэлтүүлжэ шадаха байһаниинь элитэ. Газар дэлхэйн гэрэлтүүлэгдэһэн энэ хахадтань үдэр, гэрэлтүүлэгдээгүй нүгөөдэ хахадтань,—һүни болохо байна. Гэрэлтүүлэгдээгүй хахадтань байһан хүнүүд Нарые харахагүй байна, юуб гэхэдэ Наран болбол Газарай түбэгэрөөр халхалагдаад байха байна. Энэ ушарта Наран болбол «горизонт доро», ондоогоор хэлэхэдэ, Газар тэнгэри хоёрой уулзаһан шэнгеэр харагдадаг линиһээ доро байха байна.

Зүгөөр, хэрбээ горизонт доро байһан Наран хүнүүдые гэрэлтүүлхэгүйшье һаа, тэдэнэй толгой дээрэ, газар дээрэ байһан агаарые гэрэлтүүлжэ шадаха байна. Энэ ушар хадаа горизонтһоо Наранай тиимэ ехэ доро бэшэ байхадань лэ, ондоогоор хэлэбэл, Наранай гарахаяа байхада гү, али һаяхан ороод байхада болодог байха юм. Мүн энээндэл адли, Наранай ороһон хойно нэгэ хэды саг соо хадын орой наранай туяагаар гэрэлтүүлэгдэжэ байдаг.

Эдэ бүгэдые һайнаар ойлгохын тулада зураг харагты.

Зураг дээрэ дэлхэйн бүмбэрсэгэй зарим хубинь зураатай байна. Энээнэй зүүн талань Наранай туяагаар гэрэлтүүлэгдэнэ. Наранай туянууд зураг дээрэ 9 зурлаануудаар харуулагдана (үнэндөө газар дээрэ тоо томшогүй олон туянууд буудаг). Газар дэлхэй болбол атмосферээр бүрхөөгдэнхэй байдаг. Атмосферын дээдэ хилэнь зураг дээрэ мүн лэ харуулагданхай.

Наранай туянууд Газарые бултадаа гэрэлтүүлнэгүй гэжэ зураг дээрэ харанабди. Жэшээнь, нэгэдэхи ба хоёрдохи зурлаануудай хоорондохи туянууд Газарыешье, атмосферыешье гэрэлтүүлнэгүй. Хоёрдохи ба гурбадахи зурлаануудай хоорондохи туянууд Газарые мүн лэ гэрэлтүүлнэгүй, зүгөөр газарай атмосферые гэрэлтүүлнэ. Гурбадахи зурлааһаа доогуурхи туянууд Газарые гэрэлтүүлнэ.

Хэрбээ таанар Газарай гэрэлтүүлэгдээд байһан талада байгаа һаа, Нарые хараха байнат. Наран орожо, мүнөө бидэнэй байһан А гэжэ газарые (зураг дээрэ харагты) Наран гэрэлтүүлнэгүй гэебди. Энэ ушарта, хоёрдохи ба гурбадахи зурлаануудай хоорондохи туянуудаар гэрэлтүүлэгдэһэн агаарые таанар хаража үшөө шадаха байнат, тиимэһээ тэнгэри гэрэлтүүлэгдэһэн шэнгеэр таанарта харагдаха байна, энэ хадаа боро хараан болоо гээшэ.

Хэрбээ таанар Наранай туяагаар гэрэлтүүлэгдэһэн газарһаа холошог, жэшээнь, Б гэжэ газарта (зураг дээрэ харагты) байгаа һаа, Наранай туяагай тудажа байһан газарые харахагүй байнат. Тиимэһээ Б гэжэ газарта байхадатнай бүхы тэнгэри таанарта харанхы болоод харагдаха байна. Энэ хадаа һүни болоо гээшэ.

Үүр сайдаг ба боро хараан болодог ябадал мүнөө иигэжэ тайлбарилагдана.

Проф. Р. В. Куницкий.

Шүлэг зохёолго тухай статья зүбшэн хэлсэлгэ

Сентябриин 20-до Бурят-Монголой культурын научно-шэнжэлэлгын институтда А. А. Ждановай нэрэмжэтэ Ленинградска Ленинэй орденто гүрэнэй университедэй Восточно факультедэй 4-дэхи курсын студент Г. О. Туденовэй бэшэһэн «Бурят-монгол хэлэн дээрэ шүлэг зохёолго тухай асуудал тушаа» гэһэн статья зүбшэн хэлсэлгэ болобо. Зүбшэн хэлсэлгые БМАССР-эй советскэ уранзохёолшодой Союз, культурын институдай литература ба фольклорой сектор эмхидхэһэн байна.

Тус статья ехэ һонирхолтойгоор бэшэгдэһэн байха юм.

Зүбшэн хэлсэлгэдэ уранзохёолшод, оршуулагшад, научна хүдэлмэрилэгшэд болон Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай студентнэр эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Тэдэнэр нэрлэгдэһэн статьяе хэблэн гаргахые һайшаан дурадхаба.

Спортивна хронико

Физкультурэ ба спортын хэрэгые эрхилхэ Улан-Удын городской комитет зунай спортивна сезоной хаалгада зорюулан футболоор блиц-турнир үнгэргэхэ дүрим баталба. Тус турнирта 1949, 1950 ба 1951 онуудай түрүү һуури эзэлһэн команданууд хабаадалсаха байна. Блиц-турнир олимпийскэ системээр үнгэргэгдэхэ —илагдаһан команда саашадаа наадалгаһаа гараха.

Турнирта түрүүшын гурбан түрүү һуури эзэлэгшэд городской комитедэй дамжуулгын кубок ба грамотаар шагнагдаха байна.

Тус турнир байгша сентябриин 30-да «Динамо» стадион дээрэ үнгэргэгдэхэнь.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

АМЕРИКАНО-АНГЛИЙСКА БЛОГОЙ СЭРЭГЭЙ БЭЛЭДХЭЛ

Американо-английска агрессивнэ блок дэлхэйн шэнэ дай бэлэдхэлгые шангадхажа байна гэжэ һүүлэй үеын событинууд харуулна. Вашингтондо США-гэй, Англиин ба Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй һая болоһон зүблөөн, мүн Оттавада хойто-атлантическа союзай совет гэдэгэй һая дүүрэһэн сесси хадаа империалистнуудай сэрэгэй бэлэдхэлтэй сэхэ холбоотой юм.

Вашингтонско зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн гол асуудал хадаа Баруун Германиин шэнээр зэбсэглэлгые улам түргэдхэхэ тухай асуудал болобо. Дай үүдхэгшэд өөһэдынгөө бузар муухай түсэбүүд дотор Баруун Германиие шэнээр зэбсэглэлгэдэ тон ехэ анхарал табина. Зүблөөн хадаа Баруун Германиин сэрэгэй промышленность ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые һэргээн бодхоолго түргэдхэхэ, тэрэниие агрессивнэ хойто-атлантическа пактда татан оруулха ябадалда шэглүүлэгдэһэн шиидхэбэринүүдые абаа. Гэхэтэй хамта, баруун гурбан гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд империалистнуудай түсэбүүдтэ харюусаха хэдэн олон бусад шиидхэбэринүүдые абаһан байна.

Сентябриин 20-до боложо дүүрэһэн хойто-атлантическа союзай соведэй сесси хадаа германска сэрэгэй машина һэргээн бодхоохо түсэбые американска заабаряар баталһан, мүн Греци болон Турциие хойто-атлантическа агрессивнэ блогто оруулхые зүбшөөһэн байна. Гадаадын хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Италитай баталагдаһан эбэй договорые дура зоргоороо хаража үзэхэ тухай асуудал оттавска сесси дээрэ харагдаба, энэнь зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хизаарлалта болюулха зорилготой байна.

Гэхэтэй хамта, оттавска сесси хадаа хойто-атлантическа блогто хабаадагшадай хоорондохи зүрилдөөнэй саашадаа хурсадажа байһаниие харуулаа. Буу зэбсэгые саашадань яаралтайгаар түхеэрэхэ ба сэрэгэй гаргашануудые ехэдхэхэ гэжэ бусад оронуудай түлөөлэгшэдһөө американецуудай эрихэдэнь, ехэ арсалдаан болобо. Буу зэбсэг түхеэрхэ мүнгэ һомололгонуудые ехэдхэхэ тухай американска эрилтэнүүдтэ Баруун Европын «бага оронуудай» эсэргүүсэдэг шалтагааниинь юуб гэхэдэ, эдэ оронуудай правительствонууд «өөһэдынгөө арадуудай политическэ тэмсэлһээ айна» гэжэ «Балтимор сан» газетэ тайлбарилна.

Американска буржуазна хэблэлэйшье нюужа шадахагүй энэ сошордолго гэнтын ушар бэшэ юм. Империалистнуудай дайнай бэлэдхэлэй галзуу шангаар хэгдэхэ тудам, бүхы дэлхэйн олон миллион эгээлэй хүнүүд эб найрамдалай түлөө улам эридээр ба эмхитэйгээр тэмсэнэ.

МАРШАЛЛИЗОВАННО АНГЛИИН БАЙДАЛ

Англиин экономическа байдалай ехээр муудалга хадаа США-гэй заабаряар Баруун Европын арадуудта маршаллизованно правительствонуудай тохёолдуулһан бэрхэшээлнүүдэй үгырэн хооһоролой ба гасалан зоболонгуудай тодо жэшээ болоно, энэнь яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ хэгдэжэ байһанаар тайлбарилагдана.

Тус орон түүхэй эдэй гүнзэгы кризис үзэжэ байна, тэрэнь промышленностиин олонхи һалбаринуудта харагдана. Английска гадаадын худалдаа наймаанай дефицит таһаралтагүйгөөр ургана. Гансахан энэ оной түрүүшын долоо һарын турша дотор Англи хадаа ондоо оронуудта гаргажа абаашаһанда орходоо 679 миллион фунт стерлинг хэмжээнэй ехэ товарнуудые асарһан байна. Английска хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ жэлдэ хара металлнуудые үйлэдбэрилгэ һүүлэй хоёр жэл соо байһан эгээн бага хэмжээнһээ нилээд доогуур байха болоно. «Шэнээр зэбсэглэлгэ хадаа Англиин экономикодо улам ехээр нүлөөлжэ, бидэ бүгэдэндэ (ажалшадта—А. С.) бэрхэшээл ба үгырэл тохёолдуулха байна» гэжэ Англиин финанснуудай министр Гэйтскелл һая мэдүүлбэ. Англиин худалдаа наймаанай министр Шоукросс гэгшын мэдэрһэнэй ёһоор, 1950 оной июньһээ 1951 оной июнь хүрэтэр Англида ажабайдалай үнэ 25 процентээр дээшэлээ, энэ оной эсэс хүрэтэр тэрэнь улам ургаха байна.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараанай сэнгүүдэй үдэр бүриин ургалта, налогуудай дээшэлэлтэ, бодото салин хүлһэнэй уналта хадаа английска ажалшадые үлэсхэлэн ба үгырэлдэ хүргэнэ. Тиихэ зуураа, буу зэбсэгүүдые яаралтайгаар түхеэржэ байгаа капиталистнуудай олзо ургана. Энэ оной түрүүшын 6 һарын турша дотор 2104 компанинууд 1 миллиард 103 миллион фунт стерлинг, — үнгэрһэн жэлэй түрүүшын хахадта байһанһаа 25 процент ехэ олзо олобо.

А. Смирнов.

США-гэй правительствода эльгээгдэһэн румынска ното

БУХАРЕСТ, сентябриин 25. (ТАСС). Уласхоорондын харилсаануудые муудуулха ябадалда зорюулагдаһан политикаяа үргэлжэлүүлжэ, Америкын Холбоото Штадуудай правительство 1930 оной августын 20-до Румыниин ба США-гэй хоорондо баталагдаһан худалдаа наймаанай хэлсээ болюулһан тухайгаа румынска правительствода мэдээсэбэ.

Энээндэ харюу болгон, Румынска Арадай Республикын правительство США-һаа Бухарестдэ байгаа миссидэ ното эльгээбэ, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

1930 оной августын 20-до Румыниин ба США-гэй хоорондо баталагдаһан худалдаа наймаанай хэлсээ болюулха гэһэн США-гэй правительствын шиидхэбэри тушаа 1951 оной июниин 27-до гүрэнэй секретариин орлогшо Д. Уэбб гэгшын мэдээсэл абаһанаа Румынска Арадай Республикын правительство гэршэлнэ.

Дээрэ дурсагдаһан хэлсээнэй хүсэтэй байха ябадалые США-гэй правительствын болюулһан тухай мэдээсэл хадаа һүүлэй жэлнүүдтэ Румынска Арадай Республикатай худалдаа наймаа хэхэ тушаа США-гэй правительствын абаһан доромжолгын хэмжээнүүдэй үндэһөөр тохёолдоһон бодото байдалые гэршэлнэ гэжэ Румынска Арадай Республикын правительство энээнтэй дашарамдуулан тэмдэглэнэ.

США-гэй правительствын дээрэ дурсагдаһан шиидхэбэри бүхы арадуудтай хани харилсаатай ба хани барисаатайгаар ажаһуухые хүсэһэн тухайгаа США-гэй правительствын ба конгрессэй һая хэһэн мэдүүлгэнүүдтэ зүришэнэ гэжэ румынска правительство тоолоно. Энэ шиидхэбэри хадаа Румынска Арадай Республика тушаа США-гэй правительствын хэдэг политикын дайсан харша байһан тухай гэршэлһэн акт, США-гэй ба Румынска Арадай Республикын хоорондохи харилсаануудые саашадань муудуулха зорилготой акт мүн.

Энэ политикын хойшолонгуудай түлөө харюусалга США-гэй правительствода бүрин тохогдохо гэжэ ното соонь заагдана.

Францидахи кантональна һунгалтануудай урда тээ

ПАРИЖ, сентябриин 24. (ТАСС). Компартиин һунгуулиин кампани нээхэ зуураа, Французска коммунистическэ партиин секретарь Жак Дюкло Марсельдэ 20 мянган хүнэй хабаадалгатайгаар болоһон митинг дээрэ үсэгэлдэр үгэ хэлээ гэжэ «Юманите» газетэ мэдээсэнэ.

Дюкло хадаа Франциин Национальна бэеэ даанхай байдал һэргээн бодхсохын тулада нэгэдэхые ба тэмсэхые үнэн бодолто бүхы французуудые уряалаа. Советскэ Союзай хүсэдэг ба дурадхадаг ёһоор, бүхы оронуудтай ямаршье дискриминацигүй худалдаа наймаанай нормальна харилсаа тогтоохо политика Франциин интересүүдтэ харюусаха байна гэжэ Дюкло зааба.

Кантональна һунгалтануудые эб найрамдалай, республикын илалта болгохо гэжэ Жак Дюкло уряалба.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭ

ПХЕНЬЯН, сентябриин 25. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин соединенинүүд бүхы фронтнууд дээрэ Хитадай арадай һайндуратантай нигта хани харилсаатай ябажа, американо-английска интервентнүүдэй ба лисынмановска сэрэгүүдэй шэрүүн шанга добтолгонуудые гэдэргэнь сохёод, тэдэнэй хүнүүдтэ ба техникэдэ ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Центральна ба зүүн фронтнууд дээрэ Арадай армиин ба Хитадай һайндуратанай соединенинүүд американска 2-дохи дивизиин, лисынмановска 2-дохи ба 6-дахи дивизинүүдэй 10 гаран шэрүүн шанга добтолгонуудые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохёо, тэдэ добтолгонууд Арадай армиин хамгаалалтын лининүүдые сүмэлэн гараха зорилгоор 70 танкнуудай, авиациин ба артиллериин халхалалтаар хэгдэһэн байна.

Американска 2-дохи дивизиин 38-дахи полкын лейтенант түрүүтэй 40 гаран солдадууд Кореядэхи агрессивнэ дай эридээр буруушаажа, һайндураараа плендэ ороо.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 8 самолёт унагаагаа, тэдэ самолёдууд Саривонь, Синмак, Нампхо ба Вонсан шадарай амгалан һуурин газарнуудые зэрлиг муухайгаар бомбодолсоһон байна.

ПХЕНЬЯН, сентябриин 26. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ корейскэ Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай һай[ндура]танай частьнуудтай нигта ха[ни ха]рилсаатай ябажа, америк[ано-анг]лийска интервентнүүдэй ба [лисын]мановска сэрэгүүдэй шэрүү[н шан]га добтолгонуудые гэдэргэнь [сохё]жо байна гэжэ Корейскэ А[радай-]Демократическа Республик[ын Ара]дай армиин Главна командо[вани] мүнөөдэр дамжуулһан [мэдээ] соо хэлэгдэнэ.

Августын 25-һаа сентябр[ин ...] хүрэтэр интервентнүүдэй [...]дэй частьнууд үсэд шанг[а ...] үрэгүй добтолгонуудые [...] американска 1-дэхи мотоме[х]рованнэ, 2-дохи, 3-дахи, 7-[...] 25-дахи пехотно дивизинүүд[...] лэйн пехотын 1-дэхи дивизи[...] шэлэн лисынмановска арми[...]дэхи, 2-дохи, 5-дахи, 6-[...] 7-дохи, 8-дахи ба 11-дэхи д[...]нүүд ехэ гээлтэ хоролтодо [...] тэдэ гээлтэ хоролтонууд ал[...] шархатаһан ба плендэ эбта[...]нүүдые оруулалсаад, 60.300 [...]лууд ба офицернүүд болобо [...]дай армиин частьнууд ба Хи[...] һайндуратан сэрэгэй зүйл[...] 12 мянга гаран винтовко, [...]ран автомат, 156 гарэн хүн[...]лемет, 75 хүндэ пулемет, [...]либрын 92 ехэ буу, 42 ра[...]ковко ба олон арбаад мян[...]ряд абаа. Мүн 40 гаран та[...] гаран автомашина, элдэб ка[...] 157 ехэ буу үгы хэгдээ. Д[...] 5 эсминец, 13 элдэб кора[...] шэнгээгдээ, 3 эсминец гэм[...] Дайсанай 270 самолет уна[...]

Мүнөөдэр американска [...] Саривонь, Хванчжу, Аньак[...]ним, Нампхо ба Вонсан [...]дай хүн зонтой кварталнууд[...]лиг муухайгаар бомбодоһо[н] буудаһан байна.

КЭСОНДОХИ ХЭЛСЭЭНҮҮД ТУШАА

ПЕКИН, сентябриин 25. (ТАСС). Синьхуа агентство мүнөөдэр Кэсонһоо иигэжэ дамжуулна:

Үсэгэлдэр 18 часта манай талын главна делегадай захиралтаар манай холбооной офицернүүд сентябриин 25-най 10 час 00 минутада хэлсээнүүдые һэргээхэ гэжэ Нэгэдэмэл Нацануудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй делегацида дурадхаа гэжэ Синьхуа агентствын корреспондентдэ мэдээжэ болобо.

Нүгөө тала энэ дурадхалые зүбшөөгөөгүй, сентябриин 25-да хэлсээнүүдые һэргээхээ арсаба. Манай холбооной офицернүүд полковник Чан Чун Сан ба подполковник Цай Чэн-вень Кэсондо хэлсээнүүдые һэргээхэ саг тухай асуудал зүбшэн хэлсэхын тулада нүгөө талын холбооной офицернүүд полковник Кинни ба полковник Мэррей гэгшэдтэй сентябриин 25-най 10 час 00 минутада шэнээр уулзаһан байна. Манай главна делегадай заабариин ёһоор, полковник Чан Чун Сан хадаа сентябриин 26-най 10 час 00 минутада хэлсээнүүдые хоёр талын делегадуудай шэнээр һэргээхэ тухай дурадхал дахин оруулһан байна. Гэбэшье, полковник Кинни манай дурадхал тушаа һаналаа хэлэхээ урдынхидал адляар зайсаһан ба даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүдые һэргээхэ арга боломжонууд гэдэг тухай асуудал дахин табиһан байна.

Сентябриин 24-дэ Ри[джуэйн] эльгээһэн бэшэг соогоо гл[авнокомандующи] мандалагша Ким Ир Сен [ба ...] мандалагша Пын Дэ-хуэй [...] даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай [хэл]сээнүүдые һэргээхэ арга бо[ломжо]нууд гэдэг тухай асуудал[ые бу]руушааһан байна. Тиин, сэ[...]рюу үгэхэ ябадалһаа зайса[...]лада нүгөө талын главноко[мандалагша] манай командала[гша ...] буруушааһан хараа бодол [...]талха гэһэн захиралтые өө[...] холбооной офицернүүдтэ [...]ёһогүй байгаа гэжэ пол[ковник] Чан Чун Сан дары зааба.

Даб дээрэхи эблэрэлгэ [тухай] хэлсээнүүдые Кэсондо сен[тябриин] 26-най 10 час 00 минутада [...] талын делегадуудай ту[...] һэргээхэ тухай манай ду[радхал] тушаа һаналаа мэдүүлжэ [...] талын үшөө шадаагүй у[...] энэ зүбшэн хэлсэлгэ үргэл[...]һэнэй ямаршье хэрэггүй гэ[жэ пол]ковник Чан Чун Сан мэ[...] Тиимэһээ, манай дурадха[...]най талын харюу абтаха [...] саашадаа зүблөө (холбооно[й офи]цернүүдэй) болюулха гэж[э пол]ковник Чан Чун Сан дур[адхаа.] Өөрынгөө ноёдһоо заабар[...] хүрэтэрөө зүблөө болюулх[ые пол]ковник Кинни зүбшөөбэ. Хо[ёр та]лын холбооной офицер[нүүдэй] зүблөөн 10 час 48 минута[да дүү]рээ.

Уласхоорондын хэлсээнүүдые эбдэхэ замаар ябана

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 25. (ТАСС). Вашингтонһоо Юнайтед Пресс агентствын дамжуулһанай ёһоор, Холбоото Штадууд, Англи ба Франци Италитай баталагдаһан эбэй договор соо тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэмжээ хизаарлаха тушаа хэлэгдэһэн заабаринуудые дахин хаража үзэхэ түсэбүүд тухай хамтын «деклараци» зохёожо байна. Гурбан гүрэнэй мэдүүлгэнь Вашингтондо де Гасперийн байгаад ерэхэ үед [...]логдохо юм гэжэ агентст[во ...]

ВАШИНГТОН, сентябри[ин ...] (ТАСС). Конгрессэй хоё[р ...]тын хамтын заседани дээр[э ...] хэлэхэ зуураа, де Гаспер[и ...]риканска сэрэгэй түсэбүүд[...]таба.

Харюусалгата ре[дактор] Б. А. ОЧ[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного [...] промышленности—6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16.

11—03691. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж [...]